

[Stubbjær Pedersen]

Lovforslag nr. L 15 er en revision af en 14 år gammel lov, en revision, som fiskeriets egne organisationer har ønsket og har bedt om adskillige gange. Derfor er det helt naturligt, at revisionen kommer nu. Det er jo fiskerne selv, der bruger auktionerne.

Jeg forstår, at hovedlinjen i lovforslaget er, at fiskeriauktionsmestrene skal være mere forretningsmindede, altså være lidt mere omkostningsbevidste, og til gengæld også får mulighed for selv at styre, hvad de skal have i indtægt, og det synes jeg er udmærket.

Centrum-demokraterne kan tilsige forslaget og fiskeriministeren et positivt udvalgsarbejde.

Halvgaard (FP):

Efter fremskridtspartiets opfattelse burde fiskeriorganisationerne egentlig selv kunne administrere salget af deres fisk.

Men lovforslaget er en revision af loven af 1965, og siden er der sket mange ting: dels er Danmark blevet medlem af EF, dels har Danmark som følge heraf givet tilslutning til en fiskeripolitik, hvor kvoteringsordninger for fisk har været nødvendige. Nu ved jeg ikke, om det er hensynet til kontrolforanstaltninger, der ligger bag forslaget, og om hensynet til fiskeauktionsmestrene er en mindre del af forslaget, men da fiskeriorganisationerne har ønsket en ændring, kan fremskridtspartiet naturligvis tilslutte sig lovforslaget.

Larsen-Ledet (RV):

Forslaget om offentlige fiskeauktioner kan vi fra radikal side støtte i hovedtrækkene. Det giver klarere linjer på området, men vi vil dog gerne forbeholde os ret til at drøfte enkeltheder i lovforslaget i landbrugs- og fiskeriudvalget.

Fiskeriministeren (Grove):

Jeg vil gerne takke for den brede tilslutning til dette lovforslag, og jeg kan erklære mig villig til at besvare alle de spørgsmål, det er antydnet vil blive rejst i udvalget.

Det er da rigtigt, at man kan diskutere, om den udvalgssammensætning, der er foreslået, er den rigtige. Jeg synes, vi har taget de nødvendige organisationer med, og jeg har den erfaring, at jo større man laver udvalg, jo tungere arbejder de, så jeg håber, vi kan nø-

jes med det foreslåede. Det er jo ikke et fagforeningsspørgsmål eller noget lignende, det er kun et reguleringsspørgsmål for selve auktionen.

Der blev stillet spørgsmål om kontrolforanstaltninger. Der ligger to ting i det, dels noget med kvalitetslovgivningen, dels noget med en mulighed for indberetningspligt om, hvad der bliver tilført auktionerne.

Jeg er glad for den velvillige behandling, og jeg håber, at vi snart kan få lovgivningen på plads.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til landbrugs- og fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Første behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om boligbyggeri.
(Fremsat 5/10 83).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 10 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 2:

Forslag til folketingsbeslutning om fremme af boligbyggeriet, byfornyelsen og beboerdemokratiet.

Af Erling Olsen (S) m.fl.
(Fremsat 6/10 83).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Boligministeren (Bollmann):

Socialdemokratiet har til behandling sammen med regeringens forslag om kvoter for 1984 fremsat et forslag til folketingsbeslut-

[Boligministeren]

ning om fremme af boligbyggeriet, byfornyelsen og beboerdemokratiet.

Når man læser det igennem, ser man, at det indeholder mange ting, der ligner det, vi behandlede sidste år. For mig at se er der tale om en lang ønskeseddel, og der er da et par måneder til jul endnu.

Det første punkt er et forslag om at forhøje kvoten for almennyttigt byggeri fra 9.000 til 12.000 boliger. Man skriver noget om særlig hensyntagen til ældre og handicappede. I den forbindelse kan jeg oplyse, at der i 1982 rent faktisk er bygget 3.000 i stedet for de 1.000, der var forventet, som er særlig egnede for ældre og handicappede. Jeg kan også oplyse, at vi i indeværende år allerede er oppe på ca. 3.000, og det svarer til ca. 40 pct. af kvoten, så der synes ikke umiddelbart at være det store behov for at gøre en ekstraordinær indsats dér. Men det er nødvendigt at sige, at skal man følge forslagsstillerne i deres ønske, kommer vi op på ekstra udgifter på 180 mill. kr. bare i 1984.

Man vil også gerne have kvoten for ungdomsboliger forhøjet, og alle ved, at netop ungdomsboligkvoten er noget af det dyreste, vi har, så de ønsker, der er fremlagt, betyder yderligere 100 mill. kr.

Det næste, man peger på, er byfornyelse, og dér vil jeg gerne erindre forslagsstillerne om, at vi rent faktisk her i sommer har fået vedtaget i finansudvalget en ekstra bevilling på 300 mill. kr. til sanering og byfornyelse. Dér har vi måske været lidt forud for forslagsstillerne.

Det næste, man peger på, er de kendte tilskudsordninger, og dertil må jeg sige, at jeg ikke tror på tilskudsordninger generelt. Jeg vil gerne gentage, hvad jeg har sagt i lignende debatter før: vi kan ikke blive ved med at øse tilskud ud og så samtidig forvente en bedre økonomi i samfundet med deraf følgende rentefald. Vi kan altså ikke bruge de samme penge to gange, og det vil jeg gerne sige til forslagsstillerne. Derfor må jeg afvise det også.

Det næste er bevillinger til vedligeholdelse af offentlige bygninger, og jeg går ud fra, det er noget, der absolut skal med hver gang, men det koster vel også midler. Der er ikke her angivet, hvor meget der er tale om.

Så opfordres regeringen til at søge gennemført en ensartet lejelovgivning med omkostningsbestemt husleje over hele landet.

Jeg så da gerne en ensartet lejelovgivning gennemført, men jeg er ikke helt sikker på, at de intentioner, vi har for en ensartet lejelovgivning, er helt mage til dem, forslagsstillerne forestiller sig. Jeg mener ikke, det er tiden at gennemføre huslejeregulering over hele landet, og derfor synes jeg, vi skulle vente. Man kunne jo også forestille sig – vi har set, at lejere og grundejere har kunnet tale sammen, hvis vi går år tilbage – at lejer- og grundejerorganisationerne kunne få hinanden i tale her og finde frem til et forslag til en løsning. Men jeg er nødt til at sige på forhånd, at hvis man kommer med en sådan løsning, kan regeringen selvfølgelig ikke på forhånd være forpligtet til at gennemføre et forslag herom. Jeg synes, det ville være en god idé at opfordre organisationerne til at se, om man kunne mødes på et sådant område.

Det sidste, man taler om, er at styrke beboerdemokratiet, og dertil vil jeg her i første omgang kun sige, at der som bekendt er udsendt et skrift fra boligelskaberne og lejerorganisationerne, som debatteres, og det er regeringens opfattelse, at vi i hvert fald først skal lade de implicerede have lejlighed til at tage stilling til de forslag, der ligger deri.

Jeg har også nogle mere generelle kommentarer til forslagsstillerne. Det er vanskeligt at se ud fra forslaget, hvilke midler man egentlig forestiller sig der skal bruges på de forskellige områder, men jeg kan da sige, at ser man alene på udvidelsen af kvoterne, er vi oppe på 300 mill. kr. ekstra, og det må skønnes, hvis man tænker tilbage på de forslag, der henvises til, f.eks. fra LO og Håndværksrådet, at vi alt i alt vil kunne komme op på ekstra udgifter for det offentlige på mellem 1½ og 2 mia kr. i 1984, og så vil jeg gerne spørge forslagsstillerne om, hvor man vil finde disse midler.

Så vidt jeg husker, stillede socialdemokratiet i torsdags et dagsordensforslag, hvor man ville opretholde de nødvendige budgetforbedringer, og samtidig dermed tog man straks afstand fra en række af de besparelser, der er indbygget i finanslovsforslaget. Derfor synes jeg, at socialdemokratiet skylder at fortælle, hvad det er for besparelser, man kan undvære, og hvordan man vil finde midlerne til disse ting. Jeg går ud fra, det ikke er skatteforhøjelser, socialdemokratiet tænker på.

Jeg synes også, der er grund til at understrege i den forbindelse, at byggeriet rent

[Boligministeren]

faktisk faldt år for år, mens socialdemokratiet havde regeringsmagten. Man kunne kun opretholde et antageligt eller mindre antageligt byggeri, alt efter hvor man ser det fra, ved at blive ved med at forhøje de støttede kvoter.

Det, der er sket i det sidste år, er, at udviklingen faktisk er vendt. Vi må gå ud fra nu, at der i år opføres op imod 24.000 eller 25.000 boliger. Det er en kendsgerning, at byggeriet er ved at stige igen. Er det det, socialdemokratiet ønsker at slå i stykker?

Lad mig sige til sidst, at hvis den nuværende stigning i det private byggeri fortsætter, kan der være grund til at se på hele konstruktionen af støtte til byggeri, og kan vi frigøre nogle midler visse steder inden for det støttede byggeri, vil vi gerne være med til at diskutere, om nogle af de midler kan kanaliseres over til byfornyelsesinitiativer eller ungdomsboliger og ældreboliger. Men umiddelbart er jeg altså nødt til at afvise forslaget, som det foreligger her.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal først kvittere for den lille åbning, vi fandt i boligministerens næstsidste bemærkning om, at vi kunne tale om, hvad der skulle ske på området. Det tror jeg også bliver nødvendigt, hvis boligministeren vil have sit eget lovforslag om boligbyggeri igennem.

Lad mig så rette boligministeren. Det ser ud til, at boligministeren har hængt sig så fast i sit eget forslag om at nedsætte kvoten for det almennyttige byggeri fra 9.700 til 9.000, at han nu står og afviser socialdemokratiets forslag, som om det var et forslag om at forøge kvoten fra 9.000 til 12.000, men det er et forslag om, at den skal gå op fra 9.700 boliger, som vi har i øjeblikket, til 12.000. Vedrørende forslaget fra socialdemokratiet skal jeg henvise til mit partis ordførers, hr. Knud Damgaards, fremragende tale, da vi sidst behandlede det forslag (Folketingstidende 1982-83, sp. 1735).

Hvad er det så, forslaget går ud på? Det er, som boligministeren ganske rigtigt sagde, at sætte aktiviteter i gang. Derfor kan boligministeren også finde de forslag, der står i dette beslutningsforslag, i socialdemokratiets investeringsprogram.

Hvad er det, man vil forsøge at løse med det? Ja, vi ved, at antallet af ledige inden for byggesektoren, på trods af at boligbyggeriet i

den private sektor er steget, ikke er faldet; vi må konstatere, at ca. hver tredje er ledig inden for dette område. Vi ved, at der mangler boliger i den almennyttige sektor – boligkøerne vokser og vokser – vi ved, der er behov for flere ungdomsboliger, og vi ved, der er behov for flere ældreboliger.

Det forbavser mig, at ministeren kan sige, at der ikke er brug for en ekstraordinær indsats på ældreboligområdet. Nu ved jeg ikke, om den ene minister i regeringen ikke ved, hvad den anden laver, men mon boligministeren har været opmærksom på, at socialministeren har sagt, at der ikke er det store behov for, at man skal videreføre det store plejehjemsbyggeri. Ja men hvis regeringen vil noget, må man da sætte gang i ældreboligbyggeriet, således at man kan få sluset flere ind af de ældre og de handicappede, der har behov for bolig.

For det tredje kan vi nævne blandt de problemer, der er, at der er en nedgang i byfornyelsesaktiviteterne. Ministeren brystede sig af, at man havde fået 300 mill. kr. igenem. Det er vi opmærksomme på, men 1983 udløber snart, hr. minister, og så mangler vi de 300 mill. kr. Så kan man ikke bryste sig af dem mere.

Vi ved, at tilskudsordningerne til energi er blevet reduceret her inden for en måned, hvilket betyder en voldsom nedgang i beskæftigelsen, en nedgang, som ikke engang har kunnet opveje den beskedne stigning, der har været i det private boligbyggeri, og vi ved, at der er et behov for vedligeholdelse, fornyelse og forbedringer. Det skal vi behandle senere i ministerens forslag, hvor ministeren foreslår, at der skal frigives penge fra Grundejernes Investeringsfond til disse arbejder.

Hvad er det så, regeringen vil gøre for at dække disse 5-6 behov? Boligministeren fortæller, at det er overbudspolitik, at det kun drejer sig om, at man skal holde fanen højt, som ministeren sagde. Har ministeren ikke opdaget, at der er problemer på boligområdet? Så har vi endda foreslået, at man skulle forsøge at gennemføre en ensartet lejelovgivning, og dér så boligministeren fuldstændig bort fra de mange offentlige besparelser, der er på det område. Hvad er det, det drejer sig om? Det er, at gennemførelse af omkostningsbestemt husleje over hele landet vil medføre, at de uregulerede områder naturlig-

[Kaj Poulsen]

vis må nedsætte deres leje eller i hvert fald ikke lade den stige, og dermed vil behovet for boligsikring tilsvarende falde, altså en besparelse på de offentlige finanser. Men det har ingen interesse, når det er de besiddende, altså ejerne af disse boliger, der skal have en øget indtægt.

Hvad angår lovforslaget om boligbyggeri, er vi i forhold til grundlovens bestemmelser om, hvor mange behandlinger der skal være her i folketinget, i gang med en fjerdebehandling nu, og det er jo helt interessant.

Ministeren har taget sit forslag tilbage to gange, fordi han ikke har kunnet få flertal for forslag af præcis samme indhold, men alligevel kommer regeringen med forslaget igen. Hvilke problemer er det så, regeringens forslag skal løse? De problemer, som socialdemokratiets forslag forsøger at løse med forslaget om at formindske de lange boligkøer i det almennyttige byggeri, vil ministeren forøge ved at gøre disse boligkøer længere. Hvad angår arbejdsløsheden, må vi konstatere, at ministeren med sit forslag vil gøre arbejdsløshedskøerne endnu længere. Det hænger selvfølgelig sammen med, at vi har konstateret, at der ikke er den samme fart i opførelsen af private andelsboliger, som der er i det almennyttige byggeri, hvorfra ministeren ønsker at overføre kvoter. Så ministeren vil altså også skabe forøget arbejdsløshed med sit forslag.

Ministeren foreslår også, at man skal ændre finansieringen af det almennyttige byggeri. Man skal bort fra et offentligt tilskud på 23 pct. af grundkapitalen og ned til 18 pct. af opførelsesudgifterne. Det er gjort så behændigt, at man siger, at nu skal beboerne ikke mærke, at denne grundkapital sættes ned, og derfor skal staten svare renter og afdrag af disse øgede lån, som man må optage i boligforeningerne.

Vi har i udvalget ved de tre sidste behandlinger stillet et klart, konkret spørgsmål. Vi har været i den heldige situation, at vi har fået tre vidt forskellige svar. Derfor kan jeg sige, at vi er jætteglade for, at vi nu formentlig får tre behandlinger mere. Så kan det være, vi kan få det rigtige svar på det spørgsmål, vi har stillet. Vi har bedt om at få at vide, hvad udgiften er ved denne legen Ebberød Bank, som regeringen her lægger op til ved at foreslå ændringen. Vi spørger f.eks. om, hvad udgiften er i år 5 eller år 10. Der

er svaret, når man taler om løbende priser, 26 mill. kr. ekstra i år 5 og 33 mill. kr. i år 10. Det var altså det ene svar. Da vi så sendte spørgsmålet over igen, var svaret, at for de 220 mill. kr., man vil spare, vil merudgiften for staten i år 5 være på 385 mill. kr. og i år 10 på 2,1 mia kr. Det er vist Ebberød Bank, men jeg håber, vi får de rigtige svar frem. For ingen af disse svar er rigtige.

Det er, som om det er »goddag mand, økseskaft!«, man leger i boligministeriet. Men hvis man fortsætter med det, skal man snart til at tage fat i Rold Skov for at få økseskafter nok og i Gribskov for at få papir til at få det rigtige svar frem. Vi ønsker det svar frem, så vi kan se, hvad det er, folketinget har fat på.

Når man tager erfaringerne fra de sidste behandlinger af dette forslag, er der ingen tvivl om, at ministeren ved, hvorhen han skal se for at få et flertal for sit beslutningsforslag hjem. Vi venter naturligvis på at få en indbydelse fra regeringen, således at vi kan få boligbyggeriloven gennemført, men det betinger altså, at den indbydelse, vi regner med at få, kommer, inden dette forslag skal til tredje behandling.

(Kort bemærkning).

Stubbjær Pedersen (CD):

Det er rent opklarende, hr. formand, for jeg vil også gerne have et klart svar. Jeg forstod, at boligministeren som det venlige menneske, han er, syntes, det var nogle udmærkede ønsker, socialdemokratiet fremsatte, og som han inderst inde gerne ville kunne opfylde. Han spurgte venligt hr. Kaj Poulsen, hvordan vi skal finansiere det, hvor pengene skal komme fra.

Jeg bemærkede én ting, som hr. Kaj Poulsen nævnte. Det var den omkostningsbestemte husleje. Mener hr. Kaj Poulsen, at det er på dette punkt, at de omkring 1,5-2 mia kr., som den socialdemokratiske plan koster, skal hentes? Eller hvor skal pengene komme fra? Boligministeren henviste helt rigtigt til det socialdemokratiske dagsordensforslag i torsdags, men ikke nok med det. Netop i torsdags gik socialdemokratiet meget op i, hvordan de radikale fortolkede dagsordensforslaget. De radikale tilkendegav, at de var enige i regeringens sparemaal for 1984, og det måtte vi gå ud fra socialdemokratiet også er, men

[Stubkjær Pedersen]

hvor skal pengene komme fra? Vi bliver næsten nødt til at få et klart svar for at kunne arbejde videre med dette forslag. Det mangler vi endnu.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Der er meget papir at læse her i folketin- get, og der er ikke noget at sige til, hvis hr. Stubkjær Pedersen ikke har kunnet overkomme at læse det økonomiske program, socialdemokratiet har lagt frem, et økonomisk program, som modsat regeringens går ud på at sætte aktivitet i gang. Det forslag har vi sendt over i budgetdepartementet, hvorfra vi har fået en tilbagemelding. Hvis hr. Stubkjær Pedersen ikke har fået papiret, kan han henvende sig i det politisk-økonomiske udvalg, hvor han kan se, at den karakter, dette økonomiske program har fået, ikke engang kan karakteriseres som et ug – det er ug med kryds og slange. Hvis hr. Stubkjær Pedersen vil prøve at læse det og se, hvad der foregår også i andre politiske partier, vil han se, hvor betalingen skal komme fra. Det er ikke fra de dårligst stillede i samfundet. Der er andre steder at hente pengene.

(Kort bemærkning).

Dræbye (RV):

Jeg vil i hvert fald bekende mig som en af dem, der har læst det socialdemokratiske økonomisk-politiske program, og derfor vil jeg bede hr. Kaj Poulsen om med henvisninger til det socialdemokratiske politiske program at angive, hvor disse budgetforbedringer konkret er angivet. Hvor er det, der står, hvad det er for budgetforbedringer, man vil lave, også for de ekstra 5–6 mia kr. om året, som man i budgetdepartementet har ment det var nødvendigt at skabe for at få balance i det socialdemokratiske regnestykke?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Det er jo vanskeligt, hvis vi skal gøre det hele dobbelt for de små partier her. Jeg kan godt forstå den arbejdsbyrde, der er, men hvis hr. Dræbye vil læse det svar, der er kommet fra budgetdepartementet, vil hr. Dræbye også kunne se, at svaret er givet. Og hvis det kniber, kan hr. Dræbye læse for-

handlingerne fra i torsdags, hvor hr. Lykke- toft på socialdemokratiets vegne gav klare svar på, hvor der skulle hentes penge hjem for at få fjernet disse asociale besparelser, som regeringen er inde i, og for at kunne få finansieret de merudgifter, som socialdemo- kratiet har foreslået.

Gammelgaard (KF):

Da mit partis ordfører vedrørende de fore- liggende forslag, fru Agnete Laustsen, ikke kan være til stede, skal jeg på det konservative folkepartis vegne gøre nogle bemærknin- ger.

Det konservative folkeparti håber, at vi nu kan få vedtaget forslag til lov om boligbyg- geri, som boligministeren har fremsat det. Vi må gå ud fra – i hvert fald er det mit håb – at socialdemokratiet ikke igennem nye takti- ske fiksfakserier vil forhindre vedtagelsen af en kvota for det støttede byggeri.

Jeg forstår godt, at man rundt omkring i landets kommuner og i Boligselskabernes Landsforening er utilfreds med, at man ikke på nuværende tidspunkt for længst har fået fastlagt en kvota for det støttede byggeri, men statsministeren måtte forud for folketin- gets sommerferie konstatere, at socialdemo- kratiet havde forhindret en vedtagelse af kvoterne, og vi må nu fremsætte et ønske om, udtale håb om, at kvoten bliver vedtaget så hurtigt som muligt.

Forslag til lov om boligbyggeri er en gen- fremsættelse af det tidligere fremsatte forslag, hvor de samlede kvoter for det støttede byg- geri foreslås uændrede, men der foreslås overført 700 lejligheder fra den almennyttige kvota til kvoten for private andelsboliger.

Desuden foreslås en ændret finansiering af det almennyttige byggeri. Den offentlige grundkapital vil efter lovforslaget blive redu- ceret fra 23 pct. af ejendommens værdi til 18 pct., idet statslånet skal udgøre 12 pct. mod tidligere 17 pct. Til gengæld forhøjes låne- grænsen for realkreditbelåning som følge heraf fra 75 til 80 pct. af ejendommens vær- di.

Som noget nyt i forslaget – og det synes jeg er vigtigt at trække frem – vil jeg gerne nævne, at der for at sikre, at den øgede real- kreditbelåning ikke giver sig udslag i stigen- de husleje i det almennyttige byggeri, indfø-

[Gammelgaard]

res et særligt afdragsfrit bidrag, som betales af staten.

I øvrigt indeholder lovforslaget en række mindre ændringer og tydeliggørelser, og vi kan altså støtte forslaget, som det foreligger.

Herefter skal jeg beskæftige mig med det socialdemokratiske forslag til folketingsbeslutning – som det hedder: »om fremme af boligbyggeriet, byfornyelsen og beboerdemokratiet«.

Det første punkt i forslaget er, at socialdemokraterne vil udvide kvoten for almennyttigt nybyggeri til 12.000 enheder årligt. Hvis man i stedet for at bygge 9.000 enheder, som regeringen foreslår, bygger 12.000 enheder og ser på, hvad det koster det offentlige i en 4 års periode, kan det konstateres, at det vil koste det offentlige lige ved 1 mia kr. i ekstra udgifter.

Det næste punkt i forslaget er, at man fra socialdemokratiets side vil hæve kvoten for ungdomsboliger fra 2.000 til 3.000 enheder årligt. Hvis man på denne måde forøger kvoten for ungdomsboliger også i en 4 års periode, vil det koste de offentlige kasser henved 500 mill. kr. i løbet af disse fire år. En udvidelse af kvoten, som man altså foreslår det fra socialdemokratiets side, vil koste det offentlige i alt lige ved 1½ mia kr. i løbet af fire år. Det ville være meget interessant at høre, hvor socialdemokratiet i den nuværende økonomiske situation for Danmark ville skaffe de penge fra.

Jeg efterlyser også sammenhæng mellem de bemærkninger, man fremsatte fra socialdemokratiets side under åbningsdebatten, og sammenhængen mellem den dagsorden, man fremsatte fra socialdemokratiets side, og så det foreliggende forslag. Så vidt jeg kan se, er der overhovedet ingen sammenhæng.

Men ikke nok med, at man vil give 1½ mia kr. ekstra ud i løbet af fire år til en udvidelse af kvoterne for almennyttigt byggeri og for ungdomsboliger, man vil også søge bevillingsrammen for byfornyelsesarbejder væsentligt forøget. Regeringen har lige fået en ekstra bevilling igennem finansudvalget på 300 mill. kr. for i år til byfornyelsesarbejder, og igen må jeg stille spørgsmålet til socialdemokratiet: hvor vil man skaffe pengene fra til en udvidelse af det offentliges udgifter på dette område?

Så vil man selvfølgelig have gennemført en tilskudsordning til opretning og forbed-

ring af boliger i tråd med den af LO og Håndværksrådet foreslåede; brutto er de tal, vi hidtil har set om, hvad det vil koste det offentlige, af en størrelsesorden, der overstiger 1 mia kr. Jeg kan ikke se, at man i den nuværende økonomiske situation kan karakterisere den økonomiske holdning, som ligger i det socialdemokratiske forslag, som værende andet end ganske og aldeles uansvarlig.

Man vil også søge bevillingerne til vedligeholdelse af de offentlige bygninger forøget. Nye offentlige udgifter igen! Hvis man ikke kan anvise, hvor man vil hente pengene fra, hvilke besparelser på andre områder der skal gennemføres, så kan der vel ikke her være tale om andet end et paradeforslag, som socialdemokratiet slet ikke ønsker bliver gennemført.

Med hensyn til de to sidste punkter i det socialdemokratiske forslag til folketingsbeslutning, altså vedrørende en ensartet lejelovgivning med omkostningsbestemt husleje over hele landet og spørgsmålet om at søge beboerdemokratiet udbygget ved at give lejerne større indflydelse på anvendelsen af vedligeholdelsesmidlerne, skal jeg ganske henholde mig til de bemærkninger, som boligministeren fremsatte.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Så skulle vi høre melodien igen: hvor vil man skaffe pengene fra? Der er åbenbart nogle medlemmer fra den borgerlige flok, der ikke har været til stede i salen forleden dag, da hr. Lykketoft fra socialdemokratiet kom med en redegørelse for, hvor man kunne skaffe pengene fra.

Men lad mig først tage fat på hr. Gammelgaard, der siger: 1½ mia kr. skal der bruges ekstra.

Har hr. Gammelgaard regnet ud, hvor mange penge vi skal bruge ekstra til arbejdsløshedsunderstøttelse ved at gennemføre regeringens forslag?

Eller har hr. Gammelgaard regnet ud, hvor mange penge der spares på arbejdsløshedskontoen, hvis man går i gang med det boligbyggeri, som er foreslået af socialdemokratiet? Vi ved af erfaring, at det svarer pr. enhed, når man bygger disse boliger, til godt 1½ mandår. Og så kan man jo hurtigt gange

[Kaj Poulsen]

op, hvad det er, der kommer ind i besparelser.

Så skal jeg i øvrigt give listen, som jeg husker den, og som hr. Lykketoft kom med forleden dag. Vi skal gerne hjælpe regeringen med de indkomster, det drejer sig om.

Lad os tage fat på leasingfiduserne! Lad os få lavet en skattereform, således at der kommer en rimelig beskatning – i stedet for det, regeringen foreslår – og sådan, at det bliver dem med de højere indkomster, der skal spare! Lad os tage fat på en fondsbeskatning! Lad os tage fat på en hurtigere tilbagebetaling af moms og afgifter fra virksomhederne!

Der er milliarder af kroner, hvis bare den borgerlige regering tør tage fat på disse ting, og så er der også dækning for en aktivitetsforøgelse på dette område.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Nu ved jeg ikke, om hr. Kaj Poulsen er klar over, at udgangspunktet for vor diskussion, hvad angår de økonomiske konsekvenser af det socialdemokratiske forslag, er, at der i år er udsigt til et indenlandsk statsunderskud på 63 mia kr., og at der næste år, hvis regeringen kommer igennem med sit finanslovsforslag, kan ventes et indenlandsk statsunderskud på 59 mia kr.

Det er i den situation, socialdemokratiet kommer og foreslår en række omfattende nye offentlige udgifter, og det finder vi fra konservativ side er et meget dårligt valgt tidspunkt. Det er ikke ansvarlig økonomisk politik.

Må jeg i øvrigt sige om beskæftigelsesudviklingen, at ikke mindst på byggeområdet er det nu dokumenteret sort på hvidt, at regeringens politik har ført til, at der igen er gang i byggeriet. Antallet af påbegyndte boliger i de første 8 måneder af 1983 steg med over 30 pct. sammenlignet med samme periode sidste år, og for august måned alene er stigningen på over 75 pct. Det er kun en fortsættelse af regeringens politik – og i den forbindelse den tilstrækkelige politiske stabilitet – som kan sikre, at udviklingen i boligbyggeriet og for øvrigt også i erhvervsbyggeriet går i den rigtige retning, som vi nu er i gang med, og at der sker en udvidelse og

dermed en forbedring af beskæftigelsen også i denne branche.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg synes, man kan være tilfreds med hr. Gammelgaards sidste indlæg. Nu drejer det sig altså ikke om, at socialdemokratiet ikke vil finde dækning. Det fandt jeg var en kvittering for mit sidste indlæg. Det vil jeg gerne takke meget for.

Men hvad er det så, man fra regeringens side holder så fast på? Regeringen og regeringspartierne holder så fast på, at man vil nedskæringsvejen, og det er baggrunden for, at enderne ikke når sammen, hvis socialdemokratiet og regeringen skal finde ud af at løse landets problemer.

Vi ved godt, hvor stort underskuddet er. Vi har arbejdet med det i mange år. Hvis regeringen fortsætter med den politik, den har lagt op til, så kan hr. Gammelgaard jo tage redegørelsen fra budgetdepartementet om konsekvenserne af socialdemokratiets politik og se, hvor resultaterne er bedst. Da er der ingen tvivl om, at det er på socialdemokratiets program.

Formanden:

Hr. Gammelgaard for en kort bemærkning, og så tror jeg, vi skal videre i talerrækken.

(Kort bemærkning).

Gammelgaard (KF):

Nu er brugsanvisningen, om jeg så må sige, til det socialdemokratiske program ikke så entydig, som hr. Kaj Poulsen giver udtryk for. Budgetdepartementet har også bemærkninger om forudsætningerne for det socialdemokratiske program. Men den diskussion kan vi altså ikke få lejlighed til at føre nu, forstår jeg på formanden.

Det, jeg savner fra hr. Kaj Poulsen, er, at han anviser kompenserende besparelser for de ekstra udgifter, som det socialdemokratiske forslag vil påføre statskassen og det offentlige kasser i det hele taget. Jeg har ikke kvitteret for, at der findes dækning for de ekstra udgifter, som der her er tale om. Netop understregningen af statsunderskuddets størrelse tilsiger, at man ikke kan afholde

[Gammelgaard]

nye offentlige udgifter uden at anvise kompenserende besparelser i mindst samme størrelsesorden.

Formanden:

Således provokeret må jeg vel give en kort bemærkning til hr. Kaj Poulsen.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

I åbningstalen har regeringen forklaret hele den endrende befolkning, at der skal spares 10 mia kr. på de offentlige budgetter. Hvad er realiteten? Realiteten er, at der skal spares 4 mia kr. og skaffes ekstraindtægter for 6 mia kr. Socialdemokratiet har anvist ekstraindtægter for flere milliarder, betydelig flere milliarder, men dem vil den borgerlige regering ikke være med til. Det er ikke, fordi vi slækker på kravet om de nødvendige besparelser, som der blev sagt under debatten forleden dag.

Man forlanger, at vi skal anvise kompenserende besparelser, men er det ikke lige så godt, når socialdemokratiet anviser kompenserende indtægter, som når regeringen gør det?

Der må være lidt hold i den argumentation, man bruger.

Fogh Rasmussen (V):

Dette skal jo ikke være en debat om socialdemokratiets økonomiske plan og den generelle økonomiske politik, men jeg er nødt til at sige, at hr. Kaj Poulsens argumentation hænger ganske enkelt ikke sammen.

Socialdemokratiet har i dag til første behandling nogle boligforslag, som vil koste milliarder af kroner at gennemføre. Hr. Kaj Poulsens svar på, hvordan det skal finansieres, er, at socialdemokratiet vil skaffe staten milliarder i indtægter til gengæld, men det, hr. Kaj Poulsen anviser, er en skattereform, en skærpet fondsbeskatning.

Kan den gennemføres fra det tidspunkt, hvor socialdemokratiet ønsker at forhøje kvoten for almenlystigt boligbyggeri? Det har i hvert fald hidtil ikke været tankegangen fra socialdemokratiets side. Jeg forstår, at socialdemokratiets forslag i dag går ud på, at den almenlystige kvota skal forhøjes fra 1. januar 1984, men jeg forstår samtidig på hr. Kaj Poulsen, at de indtægter, der skal skaf-

fes, ikke kan skaffes fra 1. januar 1984, rent bortset fra at den skattereform, som hr. Kaj Poulsen vil bruge til at finansiere de udgiftskrævende socialdemokratiske forslag, bl.a. går ud på at ændre reglerne om rentefradrag for private ejerboliger, hvad der givetvis ikke vil være med til at stimulere byggeaktiviteten, men måske snarere tværtimod vil være med til at dæmpe byggeaktiviteten. Hr. Kaj Poulsens argumentation hænger altså ikke sammen.

Venstre kan støtte det lovforslag, som boligministeren har fremsat, og vi må bl.a. i forlængelse af det, jeg lige har sagt, afvise det forslag, som socialdemokratiet har fremsat. Boligministerens forslag går ud på, at der skal kunne gives tilsagn til lige så mange støttede boliger i 1984 som i 1983. Det er vi enige i.

Vi er også enige i, at der inden for denne uændrede kvota skal ske en omfordeling, sådan at der kan bygges 700 flere private andelsboliger og til gengæld 700 færre almenlystige udlejningsboliger. Det vil imødekomme et stort behov for byggeri af andelsboliger. Der har vist sig at være en vældig interesse.

Det har i øvrigt også vist sig, at private andelsboliger kan opføres til en lavere m²-pris end almenlystigt udlejningsbyggeri. Det er nogle ganske interessante tal, vi har fået frem på området, og det må give anledning til granskning i boligudvalget, hvordan der kan være så markante forskelle i opførelsesudgifterne på private andelsboliger og almenlystige udlejningsboliger.

Vi står jo i den beklagelige situation, at boligministerens lovforslag kunne være blevet gennemført før sommerferien, hvis socialdemokratiet ikke havde stemt rent taktisk, havde indledt et taktisk spil mod regeringen. Hr. Kaj Poulsen har i dag argumenteret for, at kvoten for almenlystigt udlejningsbyggeri skal forhøjes til 12.000 enheder, men for sommerferien stemte socialdemokratiet imod en forhøjelse af kvoten fra 8.600, som regeringen oprindeligt havde foreslået, til 9.000, som regeringen stillede ændringsforslag om. Det stemte socialdemokratiet imod. Hvorfor gjorde socialdemokratiet det? Det harmonerer i hvert fald ikke vældig godt med socialdemokratiets tankegang om, at kvoten for almenlystigt nybyggeri skal sættes op.

[Fogh Rasmussen]

Jeg synes egentlig, at den mest dækkende beskrivelse af det spil om boligbyggerikvoterne, som socialdemokratiet havde i gang før sommerferien, er givet i et blad, der udgives af Boligselskabernes Landsforening, og som hedder Boligen. Det er ikke så ofte, jeg har lejlighed til at erklære mig enig i, hvad man skriver i bladet Boligen. Når der nu for en gangs skyld siges og skrives noget rigtigt i dette blad, må jeg ile med at gøre opmærksom på det.

I lederartiklen i nr. 8 af bladet Boligen 1983 har man beskrevet det forløb, der var omkring denne lovgivning før sommerferien, og det siges helt klart fra Boligselskabernes Landsforening med adresse til bl.a. socialdemokratiet, at det godt kan være, at partierne kan være uenige om de enkelte punkter i sådan en boligbyggerilov – det må man så klare ved afstemning om ændringsforslag, siger man til socialdemokratiet – men når det var sket, så havde partiet bare at sørge for, at der kunne vedtages en boligbyggerilov. Det er klar tale til socialdemokratiet. Det siges helt klart ved følgende citat:

»... det er usagligt at skabe usikkerhed om det politiske flertal for fastsættelse af helt nødvendige byggekvoter.«

Endnu mere direkte siges det tidligere i lederen i bladet Boligen:

»... vi skal samtidig direkte opfordre socialdemokratiet – og så i øvrigt SF og VS, men nu er det specielt socialdemokratiet, jeg interesserer mig for i denne sammenhæng – til at sørge for, at der kan foretages en positiv vedtagelse af en byggekvota.«

Så klart, så tydeligt kan det siges, og når der nu for en gangs skyld skrives noget fornuftigt i dette blad, vil jeg gerne gøre disse betragtninger til mine. Jeg synes, det var lidt uværdigt, det, socialdemokratiet foretog sig, men på den baggrund må jeg så meget stærkere anbefale en hurtig behandling af dette lovforslag i udvalget.

Endelig skal jeg om socialdemokratiets forslag til folketingsbeslutning sige, at det jo ikke er andet end simpelt hen et propagandaforslag. Det er meget kort i sin form, og det kan måske på mange måder være hensigtsmæssigt, men også meget uklart i sin beskrivelse af, hvordan tingene skal hænge sammen.

Jeg kan på den baggrund helt henholde mig til boligministerens afvisning af forslaget.

Men der er en enkelt bemærkning, som socialdemokratiet anfører til støtte for sit forslag, og som jeg vil hæfte mig ved. Socialdemokratiet hævder i bemærkningerne til forslaget, at »alle prognoser peger på en rekordhøj ledighed i byggefagene i den kommende vinter«. Det er jo simpelt hen ikke rigtigt, for nu at bruge et meget, meget mildt udtryk. Det er tværtimod sådan, at der er al mulig udsigt til en større aktivitet i den vinter, vi går i møde, end i den tilsvarende periode sidste år. Hvis vi betragter tallene historisk, ligger det sådan, at i de første 8 måneder, som er den periode, vi foreløbig har opgørelse for i år, er der igangsat næsten 1/3 flere enfamilieshuse end i samme periode sidste år. Det er også sådan, at tallene for ledigheden lige siden maj måned i år har ligget markant under tallene for ledigheden i byggefagene i samme periode sidste år. Det er kendsgerninger, som modbeviser det, hr. Kaj Poulsen anfører i bemærkningerne til dette beslutningsforslag.

For så vidt angår den fremtidige aktivitet er der al mulig udsigt til en opgang, fordi det støttede byggeri når at komme op på fulde omdrejninger, fordi vi kan mærke en øget efterspørgsel efter ejerboliger, fordi der er givet flere bevillinger til sanering og byfornyelse, og fordi regeringen foreslår, at det skal være lettere at få frigivet midler fra Grundejernes Investeringsfond til vedligeholdelse.

Og der er en lang række andre forhold, der gør, at der er al mulig udsigt til en større byggeaktivitet i den kommende vinter og i det hele taget til næste år.

Der er altså heller ingen byggeaktivitetsmæssig baggrund for det forslag, socialdemokratiet har stillet.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nej, der er ikke anden byggeaktivitetsmæssig baggrund, end at hver tredje bygningshåndværker går ledig her til vinter, og det vil stige ud over, hvad vi har set tidligere, på grund af, som jeg sagde i mit indlæg, at forskellig tilskudslovgivning er blevet reduceret.

[Kaj Poulsen]

Hr. Fogh Rasmussen synes for en gangs skyld, at de kloge ord, der skrives i Boligen, skal nævnes. Nu synes jeg ikke, det er så enestående, at man har skrevet noget klogt. Jeg synes, man normalt gør det.

Men hvad var resultatet? Vi fik jo aldrig den lovgivning til afstemning her i salen, vi fik den ikke engang til en andenbehandling, fordi regeringen trak den tilbage. Og hvad er det, der får Landsforeningen til at skrive sådan i sit blad? Jeg er ikke medlem mere, jeg ved ikke, hvad der har fået dem til at skrive, som de gør. Men regeringen tror, den bare kan tromle forslaget igennem og lade det komme til tredje behandling, og så skal socialdemokratiet nok stemme for det. Tror hr. Fogh Rasmussen ikke, at Landsforeningen er så klemmt, at det kan sammenlignes med, at en voldtægtsforbryder går hen til sit offer og siger: vil du have kniv eller kærlighed?

(Kort bemærkning).

Fogh Rasmussen (V):

Hr. Kaj Poulsen beklager så inderligt, at han før sommerferien ikke fik lejlighed til at tage stilling til det lovforslag, som ved den lejlighed blev taget af bordet.

Så må jeg stille hr. Kaj Poulsen et direkte spørgsmål: var hr. Kaj Poulsen og socialdemokratiet ved den lejlighed rede til at stemme for regeringens lovforslag?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Vi bad dengang som nu om, at det må ske ved forhandling med socialdemokratiet, hvis regeringen skal have sit forslag igennem.

Pelle Voigt (SF):

Jeg synes egentlig først, man må konstatere, at det er forbløffende, så længe der kan tales her, så mange korte bemærkninger der kan komme fra denne talerstol, samtidig med at der egentlig kommer så lidt nyt frem. Jeg tror ikke, at der er sagt én eneste ting i denne debat, som ikke blev sagt i de debatter, vi havde i slutningen af maj måned og den 1. juni her i tinget.

Det får én til at tænke på en gammel revy-vise. Man kunne med en let omskrivning sige: hvorfor ligner denne debat en revy? Og så lyder forklaringen i revyvisen: jo, den er

fyldt med gamle numre, og de bliver stadig udført dum're. Det er et rim, jeg altid har holdt meget af, og som jeg synes måske er karakteristisk for situationen her.

Vi er ikke kommet et skridt videre, siden boligministeren tog sit forslag af bordet, inden det kom til afstemning her i salen. Vi står i en situation, som formodentlig er meget vanskelig at løse, fordi regeringen fastholder sin besparelspolitik på kvoterne på det almennyttige byggeri, og det er der for mange i folketinget der ikke vil acceptere til, at forslaget øjensynlig er til at få igennem. Det synes jeg på en eller anden måde regeringen burde tage bestik af, ellers kan det her jo blive ved.

Hvis man altså ikke vil begynde at forstå, at der faktisk er nogle, der synes, at disse kvoter skal bringes tilbage i det mindste til, hvor de var, for at afhjælpe de voksende boligkøer, vi ser nu, og for at få gang i beskæftigelsen, hvis regeringen ikke vil tage bestik af det, men vil fortsætte den politik, hvor man omfordeler fra det almennyttige byggeri til private andelsboliger, med det ene formål at spare penge på det støttede byggeri, så tror jeg, regeringen – i hvert fald boligministeren – ret snart må erkende, at de er kørt fast.

Jeg er forbløffet over, at venstres ordfører, der plejer at argumentere rimelig sagligt, heroppefra kan sige, at man burde støtte regeringens forslag om en almennyttig kvota på 9.000, fordi det var en forhøjelse i forhold til de nedskæringer, regeringen ellers havde tænkt sig. Det er jo en fantastisk argumentation. Med en sådan argumentation kunne man jo, hvis regeringen foreslog en almennyttig kvota på 1.500 boliger, argumentere for, at den kun skulle være 1.000. Jeg synes heller ikke, det er nogen positiv fornyelse af denne diskussion. Jeg tror, regeringen bliver nødt til at acceptere, at den må foretage en forøgelse af den almennyttige kvota.

Når regeringen holder disse tårevædede foredrag om, at det er der ikke penge til, og hvor skal pengene komme fra, osv., så er det jo også demagogi. Man kunne for bare at nævne et enkelt eksempel se på de kolossale tilskud, der gives til parcelhusejerne i form af rentefradrag, og man kunne se på mange andre ting i denne forbindelse.

Jeg forstår, at regeringen er stærkt optaget for øjeblikket af at lave en skattereform, og

[Pelle Voigt]

sådan en skattereform kunne sikkert finansiere overordentlig meget byggeri, og dertil kommer – jeg skal nemlig heller ikke undlade at gentage mig selv – at det stadig væk er sådan, at når man sætter byggeri i gang, når man sætter beskæftigelse i gang, så sparer man – sådan som det også er blevet påpeget i den plan, som er kommet fra LO og Håndværksrådet – faktisk arbejdsløshedsunderstøttelse, og derfor er disse kolossale milliardberegninger, som ministeren kommer med, ikke i enhver henseende rigtige efter min opfattelse.

Jeg skal sige, at vi fortsat vil se på boligministerens forslag, fuldstændig som vi så på det i slutningen af maj måned og den 1. juni, og at det samme gør sig gældende for det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Det socialdemokratiske beslutningsforslags afsnit om at hæve kvoten for ungdomsboliger fra 2.000 til 3.000, hvilket SF går meget varmt ind for, giver mig dog anledning til at nævne et problem, som har været fremme i pressen i de sidste dage, og som jeg egentlig godt kunne tænke mig at høre boligministerens kommentar til.

Det omtales i Politiken for i går: boligstyrelsen fortolker loven om ungdomsboliger sådan, at man ikke vil tillade Københavns kommune at opkøbe en række af de mange tomme og usælgelige ejerlejligheder i byen og leje dem ud til unge mennesker. Det tror jeg der er mange mennesker i København som har overordentlig vanskeligt ved at fatte fornuften i, al den stund det er et forslag, som på én gang vil spare nogle penge. Det er en relativt billig måde at afhjælpe dele af det meget, meget store ungdomsboligproblem på, og samtidig er det et forslag, et krav, som føres temmelig massivt frem i den københavnske borgerrepræsentation.

Der er vel ikke nogen i den situation, vi er i, der kan være interesseret i, at der står boliger tomme, som ikke kan afsættes, og det er dog bedre, formentlig, at kommunerne er i stand til at købe disse boliger og få dem brugt end at lade dem stå tomme med henvisning til en speciel fortolkning af loven om ungdomsboligbyggeri.

Jeg vil godt have ministerens kommentar til det og høre, hvis fortolkningen nødvendigvis må opretholdes – af grunde, som jeg ikke kan gennemskue lige i øjeblikket – om det dog ikke er sådan, at ministeren vil være

villig til at se på en ændring af disse regler, for det kan vist ikke være rigtigt, at et- og toværelses ejerlejligheder skal stå tomme rundt omkring i København i en situation, hvor der er meget store køer af unge mennesker, der prøver at få et sted at bo.

Så vil jeg endelig sige til det punkt i socialdemokratiets forslag, der handler om beboerdemokrati, at det er en vældig god vinkel, man ser det fra. Vi er overbevist om, at der i forbindelse med den diskussion, som nu løber i boligbevægelsen, vil ske langt mere omfattende ændringer på dette område. Vi tror, at der nu er ved at rejse sig et krav mange steder om, at beboerne skal have den fulde indflydelse og flertallet i boligselskabernes bestyrelser, og vi stemmer gerne for det hjørne af en udvidelse af beboerdemokratiet, som socialdemokratiet fremlægger i sit beslutningsforslag, men vi tror, at diskussionen, som nu er sat i gang, vil føre frem til, at der er et behov for en langt mere dybtgående demokratisering af den almennyttige bevægelse, så meget mere som vi har en lidt forurroligende fornemmelse af, at der er flere boligselskabssager på vej til folketinget, i hvert fald på vej til boligministeriet, at der er ønske om at få hjælp rundt omkring i form af aktstykker i stil med de aktstykker, vi tidligere har set fra forskellige boligselskaber, at der endog ligger sager, som man kendte, allerede dengang vi behandlede KAB-sagen her i folketinget, men som man udskød af politiske grunde, og at der er flere sager på vej. Og hvis det er tilfældet, hvad vi som sagt har en stærk fornemmelse af, så håber vi, at den beklagelige tilstand i det mindste vil bevirke, at der bliver sat yderligere skub i kravene om, at lejerne nu selv får kontrol med disse forhold.

I den forbindelse skal jeg måske opfordre boligministeren til endnu en gang konkret at overveje den anmodning, som er kommet fra bebyggelsen Store Hus i Avedøre, hvor man af grunde, som er lejerne fuldstændig uvedkommende, og som de er aldeles uskyldige i, fra boligministeriets side har afvist at rykke til undsætning i forbindelse med nogle tab, som er lidt i byggeriet på et butikscenter, hvor butikker ikke har kunnet lejes ud. Jeg tror, at hele dette kompleks af problemer vil komme op med fornyet styrke her i folketinget inden længe, men ser naturligvis gerne, at vi tager fat på alle hjørner af beboerdemo-

[Pelle Voigt]

kratispørgsmålet, også som det er formuleret som det sidste punkt i det socialdemokratiske beslutningsforslag.

Kruse Rasmussen (CD):

Jeg skal ikke forlænge debatten væsentligt, men alligevel komme med nogle kommentarer fra centrum-demokraterne med hensyn til lov om boligbyggeri, lovforslag nr. L 7, og det socialdemokratiske beslutningsforslag, nr. B 2.

Allerførst vil jeg takke boligministeren for genfremsættelsen af dette lovforslag, hvor jeg især hæfter mig ved fastsættelsen af kvoterne for 1984 for det almennyttige boligbyggeri, de private andelsboliger samt de særdeles vigtige områder ungdomsboliger og ældreboliger. Det er vigtigt at have en generel økonomisk fremgang i samfundet, og det er ganske utænkeligt, at man i længden ville kunne føre en bygge- og boligpolitik, der var i modstrid med de økonomiske muligheder i samfundet.

Det er også på den baggrund, at dette forslag skal ses. Det er vigtigt, at de forskellige bygherrer får en klar melding fra politikerne om de nye kvoter og om finansieringen, således at kontinuiteten i byggerytmen ikke slås i stykker. Fremfor alt er det vigtigt, at arbejdspladser på bolig- og byggeområdet fastholdes og forøges, en positiv udvikling, som allerede klart viser sig.

Med hensyn til det socialdemokratiske beslutningsforslag vil jeg gerne fremføre følgende kommentarer:

Jeg læser flere positive og fornuftige synspunkter i dette forslag, og jeg vil ikke på forhånd afvise at drøfte enkelte af punkterne, men skal forslaget ses som et hele og kun et hele, vil der under ingen omstændigheder være økonomisk baggrund for disse intentioner. Alt efter hvor socialdemokratiet vil lægge vægten i sine forslag, vil dette medføre en merudgift for det offentlige på i hvert fald 1,5 mia kr., måske op til 2 mia kr.

Men generelt vil jeg sige, at vi nok i de kommende år må søge at få flere penge kanaliseret over til byfornyelse og til støttet byggeri, specielt ungdomsboligerne og ældreboligerne, hvis vi kan spare på andre områder inden for det støttede byggeri.

H. C. Hansen (FP):

Jeg skal også gøre det kort.

Beslutningsforslag nr. B 2 omhandler i syv punkter socialdemokratiets boligpolitik. I de 40 år, der er gået efter anden verdenskrig, har socialdemokratiet haft hovedansvaret for, at hele boligområdet er blevet en vældig økonomisk belastning for samfundet, uden at man nogen sinde blot har nærmet sig en løsning af problemerne. Milliard efter milliard har statskassen pumpet ind i dette område. Der har været masser af gode ben, bestyrelsesposter, for skatteydernes regning i boligselskaberne, boligselskaber, som for længst burde været lukket og solgt som ejerlejligheder.

Europæiske lande, som efter anden verdenskrig var blevet bombet stort set til knæhøjde, har rejst sig og budt deres borgere tilfredsstillende boligforhold, uden at politikere og et hav af embedsmænd har skullet blande sig i det. Havde vi herhjemme givet hele boligområdet frit for mange år siden, ville der for længst være opstået Tjæreborgpræster og Spies'er, som havde løst problemerne og havde fået rejst i tusindvis af bedre og billigere boliger i forhold til, hvad socialdemokratiet og folketingets flertal har fået gennemført.

Det socialdemokratiske beslutningsforslag er endnu en skamstøtte på vejen, og jeg behøver vel ikke at tilføje, at fremskridtspartiet ikke vil støtte noget som helst af dette makværk.

Må jeg til slut sige, at skal fremskridtspartiet absolut vælge, så foretrækker vi boligministerens forslag, som vi gerne vil se nøjere på.

Dræbye (RV):

Jeg synes næsten, man burde byde velkommen til hr. H. C. Hansen på talerstolen. Hr. Pelle Voigt var så venlig før at gøre den meget korrekte iagttagelse, at der ikke var meget nyt i den debat, der var ført indtil da, men hr. Pelle Voigt fik jo kun spændt vore forventninger, for der var heller intet nyt i det, hr. Pelle Voigt sagde i sit indlæg. Det skulle lige være spørgsmålet vedrørende overtagelsen af ejerlejligheder i København, som hr. Pelle Voigt stillede til boligministeren, og som jeg også gerne vil gøre til mit spørgsmål. Jeg har også set med en hel del undren på denne sag.

[Dræbøye]

Boligministerens lovforslag om boligbyggeri skal jeg ikke kommentere i enkeltheder. Det er som bekendt udtryk for det kompromis, som blev indgået imellem regeringen og det radikale venstre sidste forår, og det har været til et par behandlinger i folketinget siden da.

Det socialdemokratiske beslutningsforslag ligner også tidligere beslutningsforslag i sidste samling. Det tager udgangspunkt i beskæftigelsen, og jeg vil indlede med at gøre opmærksom på, at man ikke kan komme uden om, at det vigtigste bidrag til beskæftigelsen i byggesektoren vil være en styrkelse af den danske konkurrenceevne over for udlandet. Umiddelbart lyder det måske en smule ulogisk, men nærmere beset er det rigtigt. En styrket konkurrenceevne vil bl.a. som konsekvens have en lavere rente. Både en lavere stigningstakt i det danske omkostningsniveau og en bedre betalingsbalancesituation vil trække i retning af, at vi kan sikre os en lavere rente, og det vil på længere sigt være det mest effektive middel til at øge aktiviteten på byggeområdet. Et lavere renteniveau vil betyde vækst i boligbyggeriet, og det er også det, det økonomiske sekretariat regner med i den oversigt, vi fik for nogle dage siden, hvor der regnes med en samlet vækst fra 1983 i bruttoinvesteringerne til boligbyggeriet på 12 pct., en vækst, der helt naturligt bliver koncentreret om ejerboligerne, efter som det samlede støttede byggeri er konstant.

Selv om det vigtigste bidrag til beskæftigelsen i bygge- og anlægssektoren derfor må komme fra den almindelige økonomiske politik, er det naturligvis ikke ligegyldigt, hvordan staten i øvrigt tilrettelægger sin støtte og sin investeringspolitik. Jeg skal nærmere vurdere tre områder inden for dette: for det første nybyggeri, for det andet vedligeholdelse, forbedringer og byfornyelse og for det tredje nogle få ord om den almindelige offentlige investeringspolitik.

Som nævnt er det støttede byggeris omfang lagt fast med de 15.800 boligenheder, som blev aftalt imellem regeringen og det radikale venstre. Jeg synes, der ikke mindst i anledning af hr. Kaj Poulsens bemærkninger er grund til at sige, at det er støttet byggeri i nøjagtig samme omfang, som den socialdemokratiske regering foreslog i marts 1982 for årene 1982 og 1983, og at der ikke – hverken beskæftigelsesmæssigt eller på anden måde –

er nogen ændring i boligsituationen siden da. Det bliver altså meget ofte lidt letkøbte bemærkninger, når socialdemokratiet uden at have regeringsansvar mener, at der kan gøres noget helt andet, end man mente, da man havde regeringsansvar.

Med i alt 4.200 andelsboliger i 1984 lægges der i forslaget større vægt på nyopførte private andelsboliger, og efter at starten helt naturligt har været mere forsigtig, er der nu en stor aktivitet på området. Man må, tror jeg, i 1984 forvente en efterspørgsel efter private andelsboliger, som er større end kvoten. Det tyder alt på i øjeblikket.

Nye andelsboliger har hele tiden været en radikal mærkesag, og derfor glæder vi os over den udvikling, der er i gang, og over aftalen med regeringen på dette punkt.

Jeg skal ikke lægge skjul på, at vi også kunne have ønsket os en større kvota for ældreboliger og for ungdomsboliger. Jeg bemærkede, at underdirektør Jørgen Hansen fra Industrirådet, der just ikke normalt taler for, at man slår om sig med offentlige udgifter, på en konference i midten af september faktisk pegede på, at det var en fornuftig investeringsmulighed. Vi er åbne over for videre forhandling om disse to områder, ældreboliger og ungdomsboliger, idet vi dog vil understrege endnu en gang, at vi står ved den aftale, vi indgik med regeringen i foråret.

Det andet, jeg vil beskæftige mig en smule med, er vedligeholdelse, forbedring og byfornyelse. For det første kan vi ikke mindst nu, da ordningen er under aftrapning, konstatere, at tilskudsordningen for energibesparende foranstaltninger har været en succes. Den har givet megen beskæftigelse, ikke mindst da den blev liberaliseret, men jeg synes også, det er vigtigt at holde fast på, at den fortsætter med gratis konsulentbistand, men med de lavere tilskudsprocenter.

Samtidig tror jeg også, det er vigtigt at holde fast ved, at en så selektiv tilskudsordning som den, vi har haft på energiområdet, ikke må løbe for længe. Det vil øge risikoen for en utilsigtet brug af ordningen, og derfor fandt vi det i foråret rigtigt at fastholde aftrapningen og i stedet foreslå forøgede midler til byfornyelse, specielt med henblik på udførelse af arbejder i den kommende vinter. Det radikale forslag om en forøgelse af tilsagsrammen med 300 mill. kr. kom med i

[Dræbø]

aftalen med det radikale venstre og er som bekendt nu gennemført.

Finanslovsforslaget for 1984 har dog stadig en tilsagnsramme for byfornyelse, som efter vores opfattelse er for lav. Den bør forhøjes i forbindelse med vedtagelsen af finansloven.

Boligministeren har foreslået en fremskyn-delse af udbetalinger fra Grundejernes Inve-steringsfond til forbedringsarbejder. Den støtter vi. Men derudover mener vi, at det godt kan overvejes for det første at forøge indsatsen for energibesparende foranstaltninger i statslige bygninger og institutioner med statsstøtte; for det andet at prøve at tilskynde kommunerne til at benytte den meget gunstige indeksslåneordning for kommuners investe-ring i energibesparende foranstaltninger. En af konsekvenserne af den stramme udvikling på det kommunaløkonomiske område har jo været, at man ikke i samme grad investe-rer i kommunerne, som man gjorde tidligere, og her er et område, hvor man kan investe-re med fornuft; for det tredje at man bør finde en løsning for bevaringsværdige bygninger på landet til afløsning af den ændring til standardfradrag for vedligeholdelse, som blev gennemført for et års tid siden.

Vi mener altså, at der på boligområdet kan gøres noget med fornuft, om end med begrænsede rammer, for at øge investerings-aktiviteten og beskæftigelsen også i det næste halve til hele år.

Socialdemokratiet har i sit forslag peget på det forslag, som LO og Håndværksrådet har stillet, og mens socialdemokratiet og rege-ringspartierne gensidigt kan drille hinanden med, at den ene foreslår en fradragsordning med nogle konsekvenser og den anden fore-slår en tilskudsordning med næsten de sam-me konsekvenser – bortset fra fordelingen – så vil vi tillade os at tage afstand fra begge forslag. Vi mener ikke, situationen er til at smide et milliardbeløb efter en række arbej-der, der i forvejen ville blive udført, og det ville være konsekvensen både af LOs og Håndværksrådets model og af regeringens tidligere forslag om et fradrag for forbedrin-ger.

Endelig om de offentlige investeringer. Det økonomiske sekretariat fastslår i den økonomiske oversigt, at de samlede offentlige investeringer vil falde betydeligt fra 1983 til 1984. Kommunernes investeringer er lagt fast i budgetterne, men i betragtning af den

meget lave samlede investeringsforøgelse – den er ifølge det økonomiske sekretariat på 1 pct. – må det alvorligt overvejes, om staten ikke bør ændre signaler i investeringspolitik-ken. Der er god samfundsøkonomisk rentabili-tet i en række investeringer, som rummer stor arbejdskraftanvendelse, og som kan træ-de i stedet for de naturgasinvesteringer, som falder så meget i 1984. En sådan offensiv holdning til beskæftigelsen i bygge- og anlægsbranchen kan forhåbentlig blive resulta-tet af forhandlingerne om finansloven.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg bemærkede, at boligministeren startede med nogle generelle, overordnede økonomi-ske betragtninger. Den ene gik ud på, at i hvert fald boligministeren var imod tilskuds-ordninger i det hele taget. Det giver mig an-ledning til at spørge, om det også gælder erhvervstilskudsordninger, og om boligministe-ren er sikker på, at industriministeren og resten af regeringen også er enige i det. Det vil jeg gerne have en kommentar til, for jeg sy-nes, det er en ny og i vores øjne ret positiv udvikling, hvis det er tilfældet.

For det andet bemærkede jeg, at boligmi-nisteren kritiserede, at »vi« – og her mente han regeringen – ikke kan bruge de samme penge to gange. Det fik mig til at tænke på, at det netop var en af ministerens kolleger, nemlig trafikministeren, der ved regeringens tiltrædelse fik introduceret begrebet »at bruge de samme penge to gange«, nemlig ved først at få introduceret Storebæltsbroen og så ved at spare den væk, var det 3 eller 4 dage efter?

For det tredje sagde ministeren, at han gerne ville have flere penge til byfornyelse, og at han gerne ville være med til – og det er vistnok ordret – »at kanalisere midler over i byfornyelsen ved at frigøre midler fra det støttede byggeri«. Det synes jeg er helt fint, for så er der simpelt hen flertal for, at vi kan få en ordentlig byfornyelse, og at det ikke skal tage 60 eller 80 år, før vi har fået byfor-nyet de små 500.000 boliger, som trænger til det i øjeblikket.

Der er nemlig ikke noget boligbyggeri i dagens Danmark, der ikke er støttet. Der er noget, der er støttet direkte, og der er noget, der er støttet indirekte. Og jeg foreslår, at vi først snupper fra det, der er støttet indirekte,

[Anne Grete Holmsgård]

og at vi dernæst tager fra den del af den direkte støtte, der går til de private andelsboliger.

Ellers skal jeg ikke kommentere selve regeringens genfremsættelse særlig meget. Der er jo tale om – og det synes jeg er det vigtigste ved det – at man nedsætter den almenyttige kvota og til gengæld øger kvoten for privat andelsboligbyggeri. Den slags trafik mener jeg ikke bliver mere spiselig af, at den bliver genfremsat hverken én, to, tre eller eventuelt flere gange. Vi ved faktisk heller ikke, om det bare sådan kører helt, som det var meningen fra regeringens side. Jeg finder, at det er helt hen i vejret simpelt hen at nedsætte kvoten for det almenyttige byggeri. Det er det eneste boligbyggeri overhovedet herhjemme, som pr. definition er spekulationsfrit boligbyggeri. Men det er egentlig ikke overraskende, og det er faktisk en meget glimrende illustration af det hykleri, jeg synes os er ud af regeringsmedlemmerne, når de taler om, at vi skal spare. For realiteten er, at man sparer på den eneste boligform, hvori de offentlige tilskud, der gives til alle boligformer, ikke kan kapitaliseres. Det er det eneste sted, der ikke kan ske en kapitalisering, og hvor man dermed heller ikke får den effekt, at kapitaliseringen giver stigende priser på boligmarkedet, og at det skubber til inflationen.

Nu ved jeg godt, at der har været stagnerende ejendomspriser de sidste par år, men det er ikke reglen, det er undtagelsen. Der har været en udvikling, hvor ejendomspriserne er steget stærkere end alle andre priser med undtagelse af de sidste par år, og det ville være helt usandsynligt, hvis den samme situation ikke opstod igen under et eventuelt økonomisk opsving.

Med hensyn til socialdemokratiets forslag, som, så vidt jeg kan se, stort set er en genfremsættelse af det beslutningsforslag, der blev fremsat sidste år, synes jeg, det er et pænt lille forslag, der siger, at kvoterne skal føres tilbage til den størrelse, de havde, da socialdemokratiet endnu havde regeringsmagten. Der er også en række andre ting. Man skal have en ensartet lejelovgivning for hele landet, man skal altså ophæve, at der findes uregulerede kommuner. Der er et punkt om større lejerindflydelse. Og der er navnlig et punkt om øgede byfornyelsesmidler. Punktet om LOs og Håndværksrådets

tilskudsordning er vi ikke så begejstret for, men det andet er jo meget pænt.

Men jeg har et par spørgsmål, for jeg synes egentlig, at forslaget er blevet meget lidt udbygget, og jeg mener, socialdemokratiet kunne have skrevet bemærkningerne lidt mere grundigt.

Jeg vil gerne have at vide, hvad man helt præcis mener med en væsentlig forøgelse af bevillingerne til byfornyelse. Er det f.eks. meningen, at den oprindelige takt for byfornyelsen, nemlig at det hele skulle gennemføres i løbet af 15 år, vil man holde fast ved og så fastsætte bevillingerne ud fra det? Det synes jeg ville være en udmærket løsning.

Det er også lidt uklart for mig, hvad der ligger i punktet om øget lejerindflydelse. I selve forslaget står der »større indflydelse«, i bemærkningerne står der »reel medindflydelse«, og det er der jo forskel på, så jeg vil gerne have at vide, præcis hvad det er, socialdemokratiet forestiller sig.

Så vil jeg godt have at vide, hvorfor man ikke har taget lejerindflydelsen i det almenyttige byggeri med. Jeg synes, det er underligt, når det oven i købet er en genfremsættelse. Man har haft næsten et helt år til at videreudvikle sin boligpolitik, til at pudse den af – og måske til at gøre den lidt mere radikal, det ville egentlig ikke skade – og jeg er sikker på, at hvis man rent faktisk kunne tage sig sammen til at slås for, at beboerne pr. definition fik flertallet i bestyrelserne for selskaberne inden for det almenyttige byggeri, så ville man også på den måde på længere sigt være med til at styrke den sektor og være med til, at styrke, at beboerne virkelig ville slås for, at den blev stor på bekostning af ejerboligsektoren.

Når jeg siger, jeg er lidt skuffet over, hvad jeg kalder den manglende radikalitet, så skyldes det også, at jeg sad og tænkte på, hvad socialdemokratiet egentlig gjorde sidste gang, de var i opposition i en længere periode. Jeg tænker ikke på tiden under Hartlingregeringen, jeg tænker på tiden under VKR-regeringen. Da gjorde man ikke så meget det første år, da lagde man et pænt lille boligforslag frem, som ikke var særlig vidtgående. Men da der var gået et år, lod det til, at man havde fået skærpet profilen, og det havde jeg selvfølgelig også håbet man havde gjort denne gang, når der var gået et år og man havde haft mulighed for at diskutere sit eget forslag

[Anne Grete Holmsgård]

med sine egne medlemmer og alle de mange tusinde sympatisører, som socialdemokratiet har.

Der skete nemlig det, at i 1970 barslede man med et socialdemokratisk forslag, der handlede om en langsigtet planlægning af boligbyggeriet og en egentlig planlægning af boligudviklingen i det hele taget, som jeg faktisk synes var ganske perspektivrig.

Dengang hed det ikke: vi skal have 12.000 almennyttige boliger. Dengang hed det: vi skal have 20.000 almennyttige boliger.

Dengang var det ikke bare lidt pæn lejerindflydelse. Dengang hed det: 50 pct. af lejerne kan kræve, at der bliver foretaget vedligeholdelse, og at der bliver foretaget forbedringer.

Dengang hed det også: tiden er løbet fra det system, der bygger på private udlejnings- ejendomme, og det er jo et synspunkt, som den tidligere boligminister hr. Erling Olsen har gentaget så sent som, jeg tror det var i 1980. Da foreslog man simpelt hen, at statens bygge- og boligfond blev udvidet over finansloven, så det blev muligt gradvis at opkøbe de privatejede ejendomme og omdanne dem til beboerstyrede, almennyttige boliger.

Dengang snakkede man også om en planlægning og en fordeling af det samlede almennyttige byggeri; specielt snakkede man om, at på hovedstadsplan ville det være rimeligt, at man havde en fordeling, hvor man tildelte kvoter eller andele til de enkelte kommuner. Det synes jeg ville være fint, og jeg synes ikke, det forslag har mistet sin aktualitet, når vi ser på, hvad det er for en udvikling, der har været i de 13 år, der er gået siden det socialdemokratiske forslag i hovedstadsområdet, for det, der er sket, er, at vi har fået en udvikling, hvor nogle kommuner har en andel af almennyttigt byggeri på 70 pct. og nogle kan præstere 3 pct., og vi ved godt, hvad der sker, nemlig at de kommuner, der har meget lidt, eksporterer de dårligst lønnede af deres indbyggere til de kommuner, der har meget almennyttigt byggeri.

De kan ikke anvise dem boliger: vips, over til Ishøj, vips, over til Tåstrup, vips, over til Albertslund, eller hvor de nu kan slippe af med dem. Derfor har det aspekt absolut ikke mistet sin betydning, men er faktisk blevet endnu mere vigtigt, end det var i 1970, da forslaget blev fremsat. Der var trods alt opgang i byggeriet, og der var ikke nær den

samme modstand mod, at man overhovedet byggede almennyttigt i en række kommuner, som der er i dag.

Som sagt er jeg skuffet, og jeg synes faktisk, det er brandærgeligt, når man hiver sit forslag op af skuffen igen, at man så ikke engang tager sig sammen til at lave ét, der er lidt bedre, og som er lidt mere – for nu at bruge et ord, som måske ikke er så gængs i socialdemokratiske kredse – visionært. Det synes jeg virkelig der ville have været en idé i. Så kunne vi være kommet over den tærskel, der hedder, at vi bare skal sidde og slås med de dér bavianer om, hvorvidt der skal være 9.000 eller 9.700 almennyttige boliger. Selvfølgelig er det vigtigt, at vi får 700 almennyttige boliger mere, men det er helt andre ting, der skal til, hvis der skal ske egentlige ændringer af boligpolitikken herhjemme.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg må gøre indsigelse imod, at man kalder medlemmerne af folketinget for bavianer.

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 2, angående fremme af boligbyggeriet, byfornyelsen og beboerdemokratiet, hr. Erling Olsen, har ordet.

Erling Olsen (S):

Det er rigtigt, som det er blevet sagt, at der ikke er noget epokegørende nyt i det socialdemokratiske forslag til folketingsbeslutning. Vi er i opposition, som vi var i regering. Vi radikaliseres ikke af at være i opposition, og der vil fortsat være folk, som vil føle behov for at stemme på partier til venstre for socialdemokratiet, så fru Anne Grete Holmsgård behøver ikke at være bange for at miste sit marked.

Så vil jeg sige, at vores forslag til folketingsbeslutning er fremsat for at vise den sammenhæng, vi synes der skal være i boligpolitikken, og det hænger også sammen med det forslag til en anden økonomisk politik, som socialdemokratiet har udarbejdet. Mere præcist kan jeg sige, at i det forslag står der, at øgede bevillinger til byfornyelse betød 500 mill. kr. Det er det tal, der står i vores forslag.

All right, dette skal ikke være en fortsættelse af åbningsdebatten. Den havde nok lydt sådan, som det har i dag, hvis de pågældende havde været politiske ordførere forleden,

[Erling Olsen]

men det er ikke det, vi skal i dag, og vi er også klar over, at vi ikke kan få accepteret vores politik. Vi har jo ikke flertal, hverken på den ene eller den anden måde, her i salen, men vi er alligevel blevet noget forbavset over at få så massiv en afvisning af vores forslag som den, vi mødte fra regeringens side.

Det, der er problemet, er jo, at vi for øjeblikket ikke ser nogen stigning i beskæftigelsen i byggeriet og i bygge- og anlægsvirksomheden. Så sent som i dag har i Erhvervsbladet hr. John Lundby Petersen fra Håndværksrådet en beklagelse på Håndværksrådets vegne. Man siger: vi har fået mere enfamilieshusbyggeri, men vi har ikke fået højere beskæftigelse, fordi vi rammes af politiske forhold, nemlig nedtrapningen af bevillingerne til energibesparende foranstaltninger, og af den omstændighed, at de 300 mill. kr. til byfornyelse var et engangsfænomen, og vi rammes af nedskæringerne i den offentlige anlægsvirksomhed. De ting gør, at rentefaldets virkninger på parcelhusområdet ikke giver sig udslag på beskæftigelsen, fordi man på grund af bortfald af politiske bevillinger, på grund af politiske nedskæringer får en vigende beskæftigelse.

Og så er spørgsmålet: kan det være rigtigt i en situation som denne, hvor vi har lige ved en tredjedel af arbejdsstyrken i bygge- og anlægsgenene som ledige – meget mere end i de øvrige erhverv – kan det være rimeligt bare at se på, at de 300 mill. kr. til byfornyelse falder væk, bare at se på, at den offentlige anlægsvirksomhed skæres så kraftigt ned, bare at se på, at vi nedskærer disse tilskudsprocenter? Kunne der ikke være grund til at gøre noget særligt for bygge- og anlægssektoren inden for rammerne af en i øvrigt forsvarlig økonomisk politik?

Og så er spørgsmålet: er der nogen forhandlingsmuligheder? Dét synes jeg nok alligevel, at hvis man vil have socialdemokratiet i tale, hvis man vil have socialdemokratiet inddraget i det, der nu skal ske – og det vil socialdemokratiet gerne – så var de toner, der kom fra hr. Dræbye, i hvert fald af en sådan art, at det burde kunne føre til et samarbejde om denne lovgivning.

Hr. Dræbye erkendte jo, at der var et behov for ældreboliger, at der var et stort udækket behov for ungdomsboliger, for yderligere indsats i byfornyelsen og også for

at kigge på den offentlige bygge- og anlægsvirksomhed, og antydede, at det kunne komme ind i forhandlingerne om finansloven. Jeg mener nok, at det haster noget, for vi må snart få truffet nogle beslutninger, hvis denne vinter ikke skal blive meget hård for bygeerhvervene. Men jeg synes, at der i det, hr. Dræbye var inde på, var nogle ting, der kunne forhandles om, og jeg synes, det ville være rart, hvis også regeringen ville gå ind i de forhandlinger.

Boligministeren (Bollmann):

Jeg vil gerne først takke de ordførere, der umiddelbart har støttet, men også de ordførere, der har vist positiv interesse for regeringens lovforslag.

Jeg er næsten nødt til at give et par kommentarer til hr. Kaj Poulsen, og det tror jeg også han vil forstå.

Hr. Kaj Poulsen sagde, at jeg skulle have sagt, at det er overbudspolitik, han står for. Det mener jeg ikke jeg har sagt. Jeg er da glad for at vide, at hr. Kaj Poulsen selv ved, hvad han står for.

Jeg mener, at der havde indsneget sig en misforståelse vedrørende ældreboliger. Det, jeg gav udtryk for, var, at med hensyn til den specielle slags, som er indeholdt i den almen-nyttige kvota, og som er egnet til ældre og handicappede, har vi den positive udvikling, jeg omtalte. Men det betyder da ikke, at vi ikke skal se på ældreområdet; det gør vi i hvert fald også.

Jeg kan bekræfte over for hr. Kaj Poulsen, at jeg er helt enig med socialministeren i, at vi skal se på principperne om finansiering af ældreboliger generelt. Vi har formentlig alt for mange finansieringsordninger, og det vil vi gerne have koordineret noget bedre, og derfor har vi altså for længst nedsat et udvalg til at se på den slags ting, og vi håber da, at det kan komme frem med et resultat i løbet af det kommende folketingsår. Jeg kan ikke datere det her og nu, men det er noget, vi følger med stor interesse. Derfor har jeg heller ikke sagt, at der ikke er interesse for de ældres boligproblemer. Det var noget, hr. Kaj Poulsen lagde mig i munden.

Der er én ting, jeg er ked af, og det er, at hr. Kaj Poulsen kaldte vores finansieringsordning i lovforslaget for Ebberød Bank. Jeg synes, det er en desavouering af min forgænger, som er ordfører vedrørende beslutnings-

[Boligministeren]

forslaget, for det er egentlig den samme model, vi bruger her, som man bruger i byfornyelseslovgivningen, så jeg synes, man skulle lade være med at bruge den slags betegnelser.

Hr. Kaj Poulsen gjorde sig en lille smule lystig over svarene på de spørgsmål, der var stillet i forbindelse med boligbyggeriloven. Dertil vil jeg sige, at kvaliteten af svarene, vi giver fra boligministeriet, selvfølgelig altid er i top, men svarene vil naturligvis afhænge af, hvordan spørgsmålene bliver stillet. Det er hr. Kaj Poulsen nødt til at acceptere. Det er klart, at når hr. Kaj Poulsen formulerer nye spørgsmål i udvalget, vil vi igen svare, og hvis spørgsmålene går på noget andet, så er der al mulig sandsynlighed for, at svarene også vil se lidt anderledes ud.

Jeg vil gerne sige generelt om byfornyelsen, som er omtalt af adskillige ordførere, at man kunne da godt, hvis man skulle følge den taktik, hr. Kaj Poulsen lagde frem i juni måned, have ønsket, at vi havde ventet med at gennemføre forslaget om ekstrabevillinger til byfornyelse, for så havde vi haft noget at handle med hr. Kaj Poulsen om. Men det var altså regeringens opfattelse, at vi hellere ville have det forslag på plads i sommer, og vi er faktisk overbevist om, at det vil få positiv virkning på beskæftigelsen nu her til efteråret og i den kommende vinter, og vi vil altså hellere gøre lidt mere for beskæftigelsen på det område end lege taktik med hr. Kaj Poulsen.

I øvrigt har der været sagt mange ting om beskæftigelsen. Jeg skal ikke komme med en række tal her, men jeg kan oplyse, at ifølge de allerseneste tal, vi har, er der ikke, selv om tilskudsordningen i forbindelse med energibesparende foranstaltninger blev halveret for ca. halvanden måned siden, i den anledning konstateret nogen nedgang i beskæftigelsen.

Hr. Kaj Poulsen var inde på i nogle af sine korte bemærkninger, at han i sommer havde inviteret til forhandlinger. Det står jeg ret uforstående over for, for når man ser referatet i Folketingstidende for den 1. juni 1983, sp. 12532, så sagde hr. Kaj Poulsen bl.a.:

»Vi håber, at vi i det arbejde, vi skal i gang med i aften og i de kommende dage, vil få lige så stort held til at få stoppet dette lov-

forslag, således at regeringen bliver nødt til at tage også dette af bordet.«

Hvis det er en invitation til forhandlinger, så må jeg sige, at jeg nu er gladere for den formulering, socialdemokratiets anden ordfører, hr. Erling Olsen, havde her til sidst.

Hr. Pelle Voigt var inde på ungdomsboliger. Jeg går ud fra, at hr. Pelle Voigt er opmærksom på bestemmelsen om, at hvis en lejlighed står ledig i 6 uger, så har kommunen mulighed for at tvangsudleje den, og det gælder også ejerlejligheder. Jeg må sige, at jeg ikke har den konkrete sag her. Jeg ved godt, at der har været debat om den, men det er måske noget, vi kan undersøge lidt nærmere i forbindelse med det udvalgsarbejde, der nu forestår.

Til hr. Dræbye vil jeg sige, at jeg er glad for, at han bekræfter den aftale, vi har lavet – det havde jeg nu også regnet med. Jeg vil understrege det, hr. Dræbye var inde på, at selv om satsen nu nedsættes for så vidt angår tilskuddene, så er der stadig væk mulighed for at få op til 7.000 kr., og hvis man benytter sig af det, så skal der også noget mere arbejde til, og så er der altså flere, der kommer i gang. Det er måske også værd at understrege, hvis man sammenligner med forholdene for et år siden, at renten i dag har en højde, så det egentlig ikke er ret meget dyrere for dem, der benytter sig af det, selv om de kun får 10 pct. i dag i tilskud, hvor de fik 20 pct. dengang.

Jeg vil også gerne sige til hr. Dræbye, der var inde på aktiviteten i kommunerne, at ved en meget foreløbig gennemgang af de tal, der er kommet frem i forbindelse med vedtagelsen af budgetterne rundt omkring i kommunerne, er der tegn på mindre stigninger i anlægsaktiviteten, og det peger efter min opfattelse i den rigtige retning.

Ellers er det, som det er sagt, i hovedsagen gentagelser, vi har hørt her i dag. Jeg må sige, at jeg er glad for, at der tilsyneladende er mulighed for at få dette på plads nu, hvis jeg tolker de udtalelser, der kom fra partierne, rigtigt. Hvis der er behov for et længerevarende udvalgsarbejde, må vi selvfølgelig tage det med, men jeg går ud fra, at de tekniske ting i hovedsagen blev afklaret i forsommeren. Derfor skal jeg anbefale, at vi får et forholdsvis hurtigt udvalgsarbejde.

Jeg vil gerne sige til hr. Erling Olsen, at jeg er glad for, at hans udlægning vedrøren-

[Boligministeren]

de beskæftigelsen var lidt anderledes end hr. Kaj Poulsens. Hr. Erling Olsen taler om, at der ikke er nogen stigning i beskæftigelsen, og det kan jeg bekræfte. Jeg tror også, regeringen har sagt, at det måtte vi forvente her i vinter. Hr. Kaj Poulsen talte om katastrofale stigninger i arbejdsløsheden. Der er her en gradsforskel mellem de to ordførere fra det samme parti.

Jeg vil gerne til sidst gentage, at de 300 mill. kr. til byfornyelse vil få virkning fra i vinter. Jeg vil også gentage, at der ved den foreløbige gennemgang er positive tegn i de budgetter, vi har set fra kommunerne, og endelig, at vi altså ikke endnu har kunnet registrere en nedgang i beskæftigelsen som følge af ændringerne af energitilskudsordningen.

Kaj Poulsen (S):

Jeg skal først udtrykke min forundring over, at ministeren så klart kan sige, at der er en forskel i holdningen, hvis den ene ordfører siger, at der ikke er nogen tegn på stigning i beskæftigelsen, og den anden siger, at der vil være katastrofale stigninger i arbejdsløsheden. De to ting kan sandelig godt hænge sammen. Det pegede regeringen også på i sin åbningstale, idet den sagde, at tilgangen til arbejdsmarkedet er større end afgang. Derved vil det ikke kunne opsuge arbejdskraften, og derved bliver arbejdsløsheden større, og det vil altså sige, at beskæftigelsen godt kan blive større, samtidig med at arbejdsløsheden bliver det. Så der er ingen forskel. Ministeren sagde, at han havde fået finansieringsmodellen fra sin forgænger. En noget søgt forklaring. Dengang vi lavede byfornyelsesloven, var det for at sætte aktiviteter i gang og få råd til at sætte yderligere aktiviteter i gang, man gik ind for en finansieringsmodel. Det, regeringen gør her, gør den ikke for at sætte aktiviteter i gang. Det er nærmest det omvendte. Derfor er der en klar forskel på, hvordan man bruger en sådan ordning. Det kan godt være, at når vi stiller spørgsmål i udvalget og vi f.eks. spørger: »Hvad bliver statens samlede omkostninger til denne ordning under forudsætning af en inflation på 8 pct. i år?« – at man så kan finde 120 forskellige måder at svare på i boligministeriet. Men jeg er sikker på, at hvis man spørger alle mulige andre mennesker, så kan de finde ud af, hvad det drejer sig om.

Det håber jeg på at vi kan bruge udvalget til, sådan at vi kan få de svar frem, vi har brug for. Det lykkedes altså ikke under de 4 behandlinger, vi havde i foråret

Så skal jeg lige rette boligministeren til allersidst ved at sige, at jeg inviterede sandelig ikke til forhandlinger i foråret. Lige så vel som vi nu håber på, at regeringen vil invitere til forhandlinger, gjorde vi det i foråret, men der blev ingen forhandling. Det, regeringen havde håbet på, var, at socialdemokratiet ville falde i den taktiske fælde, at vi skulle tilrettelægge lovgivningen sådan, at fremskridtspartiet til sidst ville stemme for den ved tredjebehandlingen. Så havde vi jo lod og del i de nedskæringer, regeringen i det taktiske spil havde lagt op til, hvis det kørte igennem. Det er vel noget af det mest dilettantiske, vi har set, hvad taktisk spil angår, men den gik altså heller ikke.

Dræbye (RV):

Ja, jeg syntes, der var grund til at sige tak til hr. Kaj Poulsen for den klare erkendelse, som kom til udtryk i hans indlæg, nemlig at det ikke er princippet om den særfinansiering af forøgelsen af den låneandel, der er i det almennyttige byggeri, hr. Kaj Poulsen er imod; det er alene den måde, pengene bruges på. Hr. Kaj Poulsen siger, at da man lavede denne ordning ved byfornyelsesloven, gik den til forøget aktivitet, og da var det selvfølgelig helt i orden, at staten betalte både afdrag og renter, men nu går det, siger hr. Kaj Poulsen, til at skære ned med, hvad der i øvrigt ikke er rigtigt, og så er man ikke tilhængere af det mere. Det er altså ikke princippet, det er ikke ordningen, hr. Kaj Poulsen er imod, det er anvendelsen af pengene.

Jeg skal gerne vedstå som i hvert fald min begrundelse for at anbefale ordningen, at det, der var årsag til, at vi støttede den, var at undgå, at lejerne i det almennyttige byggeri kom til at betale højere husleje. Jeg kan altså forstå, at det formål synes hr. Kaj Poulsen ikke er agtværdigt og ordentligt, det er derimod mere aktivitet i byfornyelsen. Sådan kan man jo have forskellige opfattelser. Jeg mener, at begge formål berettiger en sådan ordning.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

[Kaj Poulsen]

Ja, man kan have forskellige opfattelser; jeg skal redegøre for min, og så kan hr. Dræbye jo redegøre for sin.

Begrundelsen for at lave ordningen på dette område er, at man vil nedskære, at man vil spare på statens budgetter. Hvad er det, man gør? Man laver et underskud på statens budgetter, går ud og finansierer det på det almindelige lånemarked og pantsætter det almenyttige byggeri, som i løbet af få år vil vise sig at være en merudgift for staten. Det er rimeligt at kalde denne ordning på dette område for en Ebberød Bank-ordning, når man siger, at man vil spare, men i løbet af ganske få år får en merudgift.

Hvis hr. Dræbye mener noget alvorligt med, at beboerne i det almenyttige byggeri skal holdes fri – hvad jeg tror han gør – så burde vi blive enige om at tage denne ændring af finansieringsreglerne ud af lovgivningen. Så er vi sikre på, at en eller anden fiks finansminister i fremtiden ikke finder på at fjerne grundlaget for de ganske høje tal, en sådan finansieringsordning om nogle år vil løbe op i, og så får vi den stigning på lidt længere sigt.

Jeg synes, det er forståeligt, at man, når man kender borgerlige regeringers tankegang med hensyn til besparelser, kunne få de tanker, og derfor er det farligt, hvad hr. Dræbye er gået med til her i forlig med regeringen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketings beslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Lilli Gyldenkilde):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til boligudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af lov om leje.
(Fremsat 5/10 1983).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

12) Første behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene.
(Fremsat 5/10 1983).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Erling Olsen (S):

Lovforslag nr. L 8s hovedvirkning er, at de beløb, som er bundet i Grundejernens Investeringsfond, kan frigives, såfremt de anvendes til vedligeholdelse af udlejningsejendomme. Det synes vi er fornuftigt, det kan vi støtte. Der sker samtidig en forøgelse af grænsen for de beløb, der kan udtages direkte. Vi havde selvfølgelig hellere set, at alle pengene var blevet brugt til vedligeholdelse, men o.k., lovforslaget som helhed kan vi støtte. Vi havde selvfølgelig også hellere set, at der var kommet en ensartet reguleringslov for hele landet, men all right – støtte til nr. L 8.

I lovforslag nr. L 9 synes vi, det er rigtigt, at man øger beboerrepræsentanternes indflydelse, om end det er meget marginalt. Vi er tilhængere af, at man afskaffer mellemændene ved udlejning. Vi synes, det er rigtigt, at man ophæver fremlejeafgiften, og vi synes også, det er rigtigt, at man ikke binder beløb til særlig vedligeholdelse, når ejendommen er taget i brug efter 1970.

Vi har bemærkninger til småting, som vi kan vende tilbage til i udvalget, men disse 4 punkter er vi stort set positive over for.

Vi er derimod modstandere af, at man ophæver reglen om, at ejeren skal høre beboerrepræsentanter, inden han opsiger lejere, og vi har svært ved at overskue, hvad der ligger i reglerne om ændring af opgørelsen over betaling for varme. Vi kan ikke se, om det betyder, at der er nogle mennesker, der mister boligsikring. Vi kan godt se, at det er administrativt praktisk.

Vi vil godt høre, om ministeren har drøftet disse ting med grundejer- og lejerorganisationer. Vi vil gerne kigge nærmere på det i udvalget, men vores gennemgående indstilling til disse 2 lovforslag er positiv.